

Persmededeling
JOKE SCHAUVLIEGE
VLAAMS MINISTER VAN LEEFMILIEU, NATUUR EN CULTUUR
PASCAL SMET
VLAAMS MINISTER VAN ONDERWIJS, JEUGD, GELIJKE KANSEN EN BRUSSEL
Maandag 10 oktober 2011

EMBARGO TOT 16U

ART BASICS for CHILDREN wint eerste Cultuurprijs voor Cultuureducatie

Meerderheid cultuur- en jeugdorganisaties beschouwt cultuureducatie als hun opdracht

Bijna 6 op de 10 cultuur- en jeugdorganisaties beschouwen cultuureducatie als hun opdracht. Dat blijkt uit het onderzoek ‘Veldtekening cultuureducatie’ dat vandaag in het Antwerpse kunstencentrum Villanella aan de sector werd voorgesteld. Het onderzoek werd uitgevoerd door het onderzoeksinstituut HIVA-KULeuven in opdracht van Vlaams minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur Joke Schauvliege, in afstemming met Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel Pascal Smet. Voor de eerste keer werd ook de Cultuurprijs voor Cultuureducatie uitgereikt. Winnaar is ART BASICS for CHILDREN uit Schaarbeek.

Het onderzoek ‘Veldtekening cultuureducatie’ van het HIVA-KULeuven (Onderzoeksinstituut voor Arbeid en Samenleving) liep van 1 januari tot 30 juni 2011. Via een enquête bij alle structureel gesubsidieerde cultuurorganisaties en jeugdorganisaties (616 respondenten van de 1063), interviews en focusgroepen met sleutelfiguren gingen de onderzoekers na welke organisaties aan cultuureducatie doen en hoe ze dat doen. Naast een beschrijvende analyse bevat de studie een sterkte-zwakteanalyse van de cultuureducatieve sector. Uit de conclusies zullen aanbevelingen worden gedistilleerd om de cultuureducatie nog sterker te organiseren en positioneren.

Het onderzoek maakt deel uit van een strategisch beleidskader Cultuureducatie dat de ministers Schauvliege en Smet vanuit hun bevoegdheden samen ontwikkelen. Dit moet de basis vormen voor hun beleidsmatige samenwerking inzake cultuureducatie. Naast een explicitering van hun visie op wat cultuureducatie is en wat dit vermag, zal het de gemeenschappelijke pijlers uitzetten voor gezamenlijke acties. Het beleidskader Cultuureducatie wordt voorgesteld op de Dag van de Cultuureducatie op dinsdag 24 januari 2012 in deSingel in Antwerpen.

De nood aan expertiseontwikkeling en expertise-uitwisseling tussen cultuur, jeugd en onderwijs kwam als één van de belangrijkste behoeften naar boven in de gepresenteerde veldtekening. Vooruitlopend op het strategisch beleidskader willen beide ministers alvast de mogelijkheden onderzoeken om samen **expertisenetwerken rond cultuureducatie** te ondersteunen.

Vlaams minister Pascal Smet: “Het beleid op vlak van cultuureducatie is vandaag een lange gang met deuren naast elkaar, in het beste geval met een venster op de wereld buiten, maar zonder raam op de

kamer ernaast, laat staan een open space vandaar dat ik samen met mijn collega minister van Cultuur het engagement neem om in het beleid muren te slopen, deuren uit te breken en ramen te kappen.”

Eerder deze week besliste Vlaams minister Pascal Smet een aantal cultuureducatieve organisaties te subsidiëren voor drie jaar in het kader van het Decreet op het landelijk jeugdwerk.

Cultuurprijs voor Cultuureducatie

Aan het einde van de studiedag heeft Vlaams minister Joke Schauvliege voor het eerst de Prijs van de Vlaamse Gemeenschap voor Cultuureducatie overhandigd aan ART BASICS for CHILDREN (ABC). Door deze Cultuurprijs in het leven te roepen wil de minister het belang van cultuureducatie onderstrepen. De jury motiveert de toekenning van de Cultuurprijs voor Cultuureducatie aan ABC vzw als volgt: “De energie van ABC vertaalt zich in originele, soms fragiele ‘acties’, die de platgetreden paden durven verlaten. Ze bieden een welgekomen alternatief in tijden van hapklare consumptie en overproductie.”

Vlaams minister Joke Schauvliege: “De culturele microbe moet je zo vroeg mogelijk verspreiden. Daarvoor vind ik cultuureducatie essentieel en ben ik heel blij deze prijs te mogen uitreiken aan een organisatie die dat ongezien creatief, speels en multidisciplinair doet.”

Meer informatie: www.vlaanderen.be/cultuur en www.cultuurprijzen.be

Informatie over het onderzoek en de publicatie:

Vermeersch L. & Vandenbroucke A., *Veldtekening cultuureducatie. Beschrijvende studie met evaluatieve SWOT-analyse*, HIVA-K.U.Leuven – ISBN 9789088360299, 187 blz., oktober 2011. (<http://www.cjism.vlaanderen.be/cultuur/evenementen/vt-cultuureducatie/>)

Contact: Lode Vermeersch, senior onderzoeker HIVA-K.U.Leuven, lode.vermeersch@hiva.kuleuven.be, tel. 016 32 04 61, gsm 0496 08 05 02

Meer informatie:

De informatie in deze persmededeling is **ONDER EMBARGO TOT 10/10/2011 OM 16U**

- Patrick Verstuyft, woordvoerder Vlaams minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur Joke Schauvliege, gsm 0475 51 56 05, persdienst.schauvliege@vlaanderen.be
- Jeroen Janssens, woordvoerder Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, gsm 0477 47 70 00, jeroen.janssens@vlaanderen.be
- Gert Van Tittelboom, woordvoerder Departement Cultuur, Jeugd, Sport en Media Vlaamse overheid, gsm 0478 395 704, gert.vantittelboom@cjism.vlaanderen.be
- Informatie over de laureaten van de Cultuurprijzen vindt u op www.cobra.be en www.knack.be
- Webserver met brochure Cultuurprijs voor Cultuureducatie en hoge resolutiefoto van ART BASICS for CHILDREN (© Mirjam Devriendt): www.cjism.vlaanderen.be/cultuur/cultuurprijzen/pers/

Bijlage

Enkele grote lijnen uit de onderzoeksresultaten van de 'Veldtekening Cultuureducatie':

Educatie over en door cultuur is een 'booming business' voor cultuur- en jeugdsector

- 56,8% van alle cultuur- en jeugdorganisaties gaf aan dat ze cultuureducatie als een voor hen essentiële opdracht beschouwen. Slechts één op de tien vindt het educatief werken rond, over en door cultuur geen opdracht voor hen.
- Gemiddeld vinden méér cultuur- en jeugdorganisaties (56,8%) dat cultuureducatie een essentiële opdracht voor hen is dan dat er organisaties cultuurbeoefening (45,3%) of cultuurproductie (30,8%) als een essentiële opdracht zien. Het aspect van educatie over en door middel van cultuur is dus een elementair bestanddeel van de cultuur- en jeugdsector geworden. Organisaties betreuren dat dit intensieve educatieve werk minder maatschappelijke weerklank krijgt dan cultuurproducties en -creaties.
- Betrokken cultuur- en jeugdorganisaties spreken ook over een opvallende groei van het cultuureducatief aanbod de voorbije vijftien jaren: geen cultuurcentrum meer zonder schoolprogramma, geen museum zonder educatieve dienst, geen vereniging zonder educatieve uitstappen... Het belang van cultuureducatie in deze sectoren blijkt ook uit het grote aantal cultuur- en jeugdorganisaties dat cultuureducatie in de missie van de organisatie heeft (72,1%) of in het lopende beleids- of meerjarenplan (84,6%).
- Overheden (Europees, Vlaams, provinciaal en lokaal) zijn het voorbije decennium steeds meer aandacht gaan besteden aan cultuureducatie (ook in termen van subsidie) maar het beleid daaromtrent is nog 'work in progress' en mist coherentie. Gezamenlijke visieontwikkeling moet ook nog in de cultuur- en jeugdsector zelf groeien.

Cultuureducatie: vooral smaakontwikkeling, geen afvalrace voor culturele toptalenten

- Veel meer organisaties zijn bezig met receptieve en reflectieve cultuureducatie (*het leren door cultuur te beleven en te beschouwen*) dan dat er organisaties inzetten op actieve en productieve cultuureducatie (*het leren door cultuur te maken en te doen*). De amateurkunstensector en de jeugdsector hebben wel het meest expliciete 'doe-aanbod'.
- Organisaties willen met hun cultuureducatief aanbod persoonlijke vaardigheden bijbrengen (bv. creativiteit ontwikkelen) en maatschappelijke doelen nastreven (bv. maatschappelijke situaties, bv. op buurniveau, beïnvloeden). Toch weegt gemiddeld gezien het overdragen van kennis over cultuur (kunst, erfgoed, media...) als doel nog vaak door.
- Driekwart van het cultuureducatieve aanbod door cultuur- of jeugdorganisaties is initiatieaanbod: het op een plezierige wijze bijleren, zonder dat daar voorkennis of eerdere educatieve deelname voor vereist is. Anders dan bij het deeltijds kunstonderwijs gaat het zelden om alleen artistiek-technische vervolmaking in langlopende opleidingen of cursussen. Voor slechts een minderheid van de organisaties in de cultuursector is het detecteren van culturele of artistieke toptalenten een doel (14,8%, vooral amateurkunstorganisaties en kunstorganisaties maken daar werk van).
- Lezingen, presentaties en voorlees- en vertelsessies is de meest wijdverspreide methode onder cultuur- en jeugdorganisaties om mensen te laten bijleren over en door cultuur (vooral bij bibliotheken en cultuurcentra, minder bij kunstorganisaties). Daarnaast zijn workshops en ateliers methodieken die veel organisaties gebruiken (vooral bij amateurkunstorganisaties,

minder bij bibliotheken), gevolgd door rondleidingen, wandelingen en gidsbeurten (vooral bij cultureel-erfgoedorganisaties en sociaal-culturele organisaties voor volwassenen, veel minder bij amateurkunstenorganisaties, kunstenorganisaties en jeugdorganisaties).

Cultuureducatie: waar cultuur, jeugdwerk en onderwijs samenkomen

- *Een museumspel met de klas, een dansinitiatie als Brede School-activiteit, een pedagogische studiedag rond muzische vorming voor leerkrachten en leerkrachten in opleiding, een kunstenaar op bezoek in de school, een schoolvoorstelling met nabespreking in het cultuurcentrum, een kunsteducatieve installatie op de speelplaats, een atelierbezoek, een ontdekkingsbezoek, een samenwerking tussen de school en de academie voor beeldende kunsten ...* Er zijn tal van gelegenheden waar de cultuur- en jeugdsector het onderwijs ontmoet. 31,7% van het totale cultuureducatieve aanbod van de cultuur- en jeugdsector gebeurt voor of op maat van het formeel onderwijs (kleuter-, leerplicht- of volwassenenonderwijs). Vooral cultuurcentra, bibliotheken en erfgoedorganisaties kennen een sterk aanbod voor onderwijs. Bibliotheken werken vooral met en voor het basisonderwijs.
- De samenwerking met onderwijs is niet altijd vanzelfsprekend. Veel scholen willen rond kunst en cultuur werken maar weten niet direct op welke cultuurorganisaties ze voor wat beroep kunnen doen, leerkrachten missen een overzicht. Voor scholen is samenwerken met een cultuur- of jeugdorganisatie vaak ook (te) duur. Voor de cultuur- of jeugdorganisaties is die samenwerking (zeker "samenwerking op maat") erg tijds- en arbeidsintensief en dus vaak een financiële verliespost. Ook laten niet alle cultuurdecreten in dezelfde mate samenwerking met onderwijs toe (bv. bij het sociaal-cultureel volwassenenwerk ligt dit moeilijk).

Uitdagingen voor de toekomst

Enkele noden en behoeften op een rijtje:

- een meer coherent beleidskader voor cultuureducatie;
- meer subsidie voor experimenteel cultuureducatief werk;
- meer gelegenheden tot ervaringsuitwisseling (ook internationaal) over cultuureducatie;
- een sterke vraag om als organisaties meer bij te leren over elkaar, specifiek over de concrete cultuureducatieve aanpak (educatieve methodieken, technieken, instrumenten). Een centrale actor (een sectororganisatie) kan daarin een rol spelen;
- manieren voor kwaliteitstoetsing en -bewaking van het educatieve werk;
- veel cultuureducatief werk verloopt via freelancers. Er is nood aan een beroepsprofiel voor de cultuureducator en het in kaart brengen van opleidingen en bijscholingsinitiatieven.